

ÎNCHEIERE

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Procuratura Generală și
Ministerul Justiției,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Gherman
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire
la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire
penală, procuraturii, instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au
respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală și s-a
menținut hotărârea din 13 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

constată:

La 15 noiembrie 2017 Ion Gherman a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, prin care
a solicitat repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei cauzat prin acțiunile
ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii, instanțelor judecătorești și
încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 02 decembrie 2011 de către DIF
a DP al MAI a fost înregistrată petiția depusă de către Sergiu Budescu, solicitând
atragerea la răspundere penală a directorului general al SRL „Penomet Grup”, Ion
Gherman, pe motivul înșelăciunii și abuzului de încredere.

Inspectorul superior al DIF a DP al MAI, locotenent-colonel de poliție Alexandru
Cuciuc la data de 28 martie 2012 a emis încheierea, prin care a dispus finisarea
examinării petiției pe motiv că litigiul dat ține de competența instanțelor judecătorești
civile.

La 30 aprilie 2013 de către prim-adjunct al Procurorului General, Andrei Pîntea,
a fost emisă ordonanța, prin care s-a anulat încheierea din 28 martie 2012 și s-a admis

petiția depusă de către Sergiu Budescu ca fiind întemeiată și au fost remise materialele la Procuratura sectorului Botanica pentru organizarea efectuării în continuare a examinării cazului în ordinea art. 274 Cod de procedură penală de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție al sectorului Botanica.

Procurorul în Procuratura sectorului Botanica, Victor Socol, la 14 mai 2013 a emis ordonanța cu privire la începerea urmăririi penale nr. 2013428034 în baza semnelor constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 190 alin. (5) Cod Penal în privința administratorului SRL „Penomet Grup”, Ion Gherman. Ulterior, la 11 noiembrie 2013 ofițerul superior urmărire penală al IP Botanica, căpitan de poliție Victor Sorocean a emis ordonanța, prin care Ion Gherman a fost recunoscut în calitate de bănuț, învinuindu-l în infracțiunea prevăzută în art. 190 alin. (4) Cod Penal.

Reclamantul a menționat că prim-adjunct al Procurorului General, Andrei Pântea, la 09 decembrie 2013 a emis ordonanța, prin care s-a dispus retragerea cauzei penale nr. 2013428034 de la organul de urmărire al IP Botanica și transmiterea acesteia organului de urmărire penală al Direcției de Poliție a mun. Chișinău. În motivarea acestei ordonanțe s-a menționat că în procedura OUP al Direcției de Poliție a mun. Chișinău se află cauza penală nr. 2011032061 pornită la data de 04 octombrie 2011 în temeiul unei bănuțeli rezonabile privind practicarea activității ilegale de întreprinzător de către SRL „Penomet Grup” și ÎM „Voc-Engineering Group”. Pentru asigurarea unei urmăririi penale complexe, obiective s-a dispus conexarea acestor două cauze penale.

A indicat că la 10 ianuarie 2014 de către avocatul său a fost depusă o plângere în instanța de judecată, în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, solicitând înlăturarea încălcărilor admise de către organele procuraturii, anularea ordonanțelor de urmărire penală din data de 14 mai 2013 și de recunoașterea lui Ion Gherman în calitate de bănuț din data de 11 noiembrie 2013.

Reclamantul a mai relatat că procurorul Procuraturii mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi, la 11 februarie 2014 a întocmit ordonanța cu privire la punerea sa sub învinuire în baza art. 190 alin. (4) Cod Penal.

Prin încheierea din data de 08 mai 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău s-a respins plângerea depusă de avocatul său, în baza prevederilor art. 313 Cod de procedură penală.

A indicat că la data de 31 octombrie 2014 de către inspectorul superior al urmăririi penale, Ruslan Tudor s-a formulat un raport de consemnare a rezultatului urmăririi penale, conform căruia procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi i s-a propus scoaterea sa de sub urmărirea penală, clasarea cauzei penale, din motivul lipsei componentei de infracțiune.

La data de 25 noiembrie 2014 procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi a emis ordonanța, prin care a restituit cauza penală ofițerului de urmărire penală pentru completarea acesteia, invocându-se efectuarea incompletă a acesteia, nefiind posibilă formularea deciziei obiective asupra raportului organului de urmărire penală.

Reclamantul a menționat că la 29 septembrie 2015 ofițerul superior de urmărire penală al SUP IP al DP mun. Chișinău a formulat un raport cu propunerea de a clasa procesul penal în cauza penală nr. 2013428034. Prin ordonanța procurorului sect.

Rîșcani din 30 septembrie 2015 s-a dispus scoaterea sa de sub urmărire penală pe motiv că în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală nu au fost acumulate probe pertinente și concludente care ar constata vinovăția sa, totodată s-a dispus și clasarea procesului penal nr. 2013428034.

A susținut că prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, a procuraturii și a instanțelor de judecată i s-a cauzat un prejudiciu moral, ori, pe parcursul a 2 ani în privința sa a fost efectuată urmărirea penală, care însă a fost clasată, pe motiv că nu au fost acumulate probe concludente și pertinente.

Prin hotărârea din 13 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Gherman. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ion Gherman prejudiciul moral în mărime de 25 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei. (f.d. 91, 104-112)

Prin decizia din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală, s-a menținut hotărârea din 13 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. (f.d.140, 141-150)

Instanțele de judecată au concluzionat că circumstanțele speței date cad sub incidența art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Ion Gherman fiind îndreptățit să solicite repararea de către stat a prejudiciului cauzat, ori în urma acțiunilor procesuale efectuate în cadrul urmăririi penale, Ion Gherman s-a aflat sub urmărirea penală 2 ani și 3 luni, ca ulterior în baza raportului efectuat de ofițerul superior de urmărire penală al SUP IP al DP mun. Chișinău să fie emisă ordonanța de scoatere a lui Ion Gherman de sub urmărirea penală pe motiv că în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală nu au fost acumulate probe pertinente și concludente care ar constata vinovăția acestuia, fiind clasat procesul penal.

Instanțele de judecată au apreciat ca fiind neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției și ale Procuraturii Generale cu privire la netemeinicia acțiunii și neîntrunirea condițiilor obligatorii pentru angajarea răspunderii patrimoniale a statului.

La 08 iulie 2019 Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie încadrat prejudiciul moral și cheltuielile de asistență juridică în limite rezonabile. (f.d. 156-160)

În motivarea cererii de recurs recurenta a invocat că instanța de apel a interpretat în mod greșit legea și în acest sens a aplicat eronat normele de drept material, a apreciat arbitrar probele prezentate la materialele cauzei, ceea ce a condus la soluționarea greșită a cauzei.

A indicat că concluzia instanței de apel vine în contradicție cu circumstanțele cauzei, decizia adoptată fiind nemotivată și contrară prevederilor legale.

La 10 iulie 2019 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 13 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea recursului, casarea actelor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată. (f.d.163-168)

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că instanțele de judecată au interpretat în mod greșit legea și în acest sens au aplicat eronat normele de drept material, au apreciat arbitrar probele prezentate la materialele cauzei, ceea ce a condus la soluționarea greșită a cauzei.

Consideră că pentru angajarea răspunderii Statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume, existența faptei ca ilicite, ori la materialele cauzei nu există nici un act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată, prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 28 mai 2019, publicată pe site-ul Curții de Apel Chișinău la 12 iunie 2019. Recursurile declarate de către Procuratura Generală la 08 iulie 2019 și de către Ministerul Justiției la 10 iulie 2019, se consideră depuse în termen.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia, că recursurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției sunt inadmisibile din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recursuri, completul Colegiului atestă, că Procuratura Generală și Ministerul Justiției au indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele de judecată au apreciat înscrisurile probatorii și au constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la

alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează, că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanțele de judecată, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate ale recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Procuratura Generală și Ministerul Justiției, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Din considerentele menționate instanța de recurs ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (1¹) ale Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile, declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Nina Vascan

Maria Ghervas